

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

**Факультет фізичного виховання
Кафедра фізичної терапії, фізичного виховання і біології**

“

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ ТА ТВАРИН**

**підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)
спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
(шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
(назва програми)
мова навчання українська**

Слов'янськ – 2021 р.

Розробники: Курільченко І.Ю., кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, фізичного виховання та біології ДВНЗ «ДДПУ»;
Кушакова І.В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, фізичного виховання та біології ДВНЗ «ДДПУ».

Рецензенти:

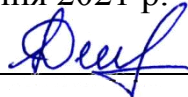
Дичко В. В. – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, фізичного виховання та біології ДВНЗ «ДДПУ».

Євтухова Т.А. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри природничо-математичних дисциплін та інформатики ДВНЗ «ДДПУ».

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фізичної терапії, фізичного виховання і біології

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри _____

Дичко В.В.

(ПБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“30” серпня 2021 р.

протокол № 1

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ ТА ТВАРИН

Кількість кредитів	4 кредити ECTS, 120 годин, з яких 32 год. становить контактна робота з викладачем (16 год. лекцій; 16 год. практичних занять), 88 год. – самостійна робота
Рік підготовки, семестр	II-й рік підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, 3 семестр
Компонент освітньої програми	вибірковий компонент освітньо-професійної програми
Викладачі	Кушакова Ірина Валеріївна, <i>доцент</i> кафедри фізичної терапії, фізичного виховання та біології, <i>кандидат педагогічних наук, доцент</i> Курільченко Ірина Юріївна, <i>доцент</i> кафедри фізичної терапії, фізичного виховання та біології, <i>кандидат біологічних наук, доцент</i>
Контактна інформація	irakush@ukr.net irina82203@gmail.com
Консультації	Консультації проводиться першу середу місяця з 14.30 до 15.30. У разі неможливості відвідування консультацій можна з'ясувати поточні питання на сторінці дистанційного навчання в розділі «Консультація» (залишити повідомлення) (http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1205) або на електронну скриньку irakush@ukr.net / irina82203@gmail.com надіслати лист із зазначенням назви
Анотація навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна «Екологія людини та тварин» є вибірковою компонентою освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Дисципліна «Екологія людини та тварин» є професійно спрямованою та займає важливе місце в загальному плані підготовки майбутніх вчителів. Об'єктом вивчення екологія людини та тварин є живі організми та природні угруповання та екосистеми. Предметом вивчення – процеси, які відбуваються в екосистемах, різноманітність взаємозв'язків між організмами, їхніми угрупованнями та середовищем існування.
Опис навчальної дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни «Екологія людини та тварин» є усвідомлення майбутнім фахівцем умов оптимального існування людини в екологічно безпечному навколишньому середовищі, розуміння механізмів взаємодії людини і довкілля, аналіз першочергових вимог щодо збереження генофонду людської популяції; формування уміння застосовувати набуті знання без втрат і шкоди для природи, особливо для тваринного світу, для його збереження, подальшого розвитку, для аналізу природних і суспільних процесів, які тісно переплетені та взаємопов'язані.

	<p style="text-align: center;">Результати навчання з дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Узагальнює базові знання природничих та конкретних біологічних наук в обсязі, необхідному для обґрунтування загальнотеоретичних питань біології (об'єктно-предметна область, термінологічний апарат, теорії і концепції, закони і закономірності, методи дослідження, історія розвитку тощо). • Знає основні вимоги чинного законодавства України щодо використання біологічних ресурсів, користується нормативно-правовими актами та нормативно-технічною документацією • Здійснює аналіз структурно-функціональної організації, механізмів регуляції та адаптації організмів, знає та вміє демонструвати основні закономірності формування, кількісної оцінки та стратегії збереження біологічного різноманіття, збільшення продуктивності й стійкості екосистем. • Використовує інноваційні підходи для розв'язання конкретних біологічних завдань, застосовує набуті знання за спеціалізацією для вирішення конкретних практичних завдань, моделює об'єкти і процеси у живих організмах та їхніх компонентах із використанням математичних методів та інформаційних технологій. <p><i>Матеріали та ресурси:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Бондар О. І. «Зелена» економіка як підґрунтя екологізації місцевого розвитку і видання: монографія / О. І. Бондар , Т. П. Галушкіна., П. Я Унгурян.- Видавництво: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019.- 238 с. 2.Дубовий О.В. Екологічний дизайн: навчальний посібник / О.В.Дубовий, Т.П.Блажкевич , В.І.Дубовий - ISBN: 978-966-289-235-2, 2019. – 363 с. 3.Марчук Г.П. Геоінформаційний моніторинг екологічного стану локальних агроекосистем: навчальний посібник (стереотипне видання) / Г.П. Марчук , Т.А.Біла - ISBN: 978-966-2393-48-4, 2019.-242 с. 4.Томільцева А.І. Екологічні основи управління водними ресурсами : підручник / А.І. Томільцева, А.В. Яцик, В.Б. Мокін та ін. – К. : Інститут екологічного управління та збалансованого при- родокористування, 2017. – 200 с. 5.Кожемяк М.А. Екологія людини: методичні вказівки до практичних робіт для студентів факультету хімії та фармації (спеціальність 014 «Середня освіта (Хімія)») /М.А. Кожемяк. – Одеса, 2019. – 43с. 6.Основи екології : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / Н. М. Заверуха, В. В. Серебряков, Ю. А. Скиба: МОНУ. – 4-те вид. – Київ : Каравела, 2017. – 288 с. <p>Розміщення основної інформації з навчальної дисципліни передбачено на навчальній платформі Moodle http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1205</p>
Теми	<p>Тема 1. Предмет, метод, сутність і задачі екології людини та тварин. Основні завдання екології людини та тварин на сучасному етапі розвитку суспільства щодо існування в екологічно безпечному природному середовищі.</p>

	<p>Тема 2. Вплив природних факторів на людину та тварин. Тема 3. Світло як екологічний фактор. Роль світла в житті людини і тварин. Тема 4. Значення температури в житті людини і тварин. Тема 5. Вода як екологічний фактор. Значення води в житті рослин і тварин. Екологічні зони Світового океану. Екологічна роль атмосферної вологи. Тема 6. Хімічний склад повітря як екологічний фактор. Газовий склад атмосферного і ґрунтового повітря та його екологічне значення. Тема 7. Вплив орографічних та едафічних факторів на організм людини та тварин. Особливості форм рельєфу як екологічного фактору. Тема 8. Людина і тваринні організми та біотичні фактори. Взаємозв'язок і взаємний вплив біотичних факторів. Вплив на рослини зоогенного фактору.</p>
<p>Методичні поради для викладачів «Як навчати?»</p>	<p>Опанування навчальної дисципліни відбувається в межах студентоцентрованого, компетентнісного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного підходів. Лекції (проблемні, візуалізації, із застосуванням техніки зворотного зв'язку, із заздальгідь запланованими помилками) проводяться у супроводі навчальних відеоматеріалів, презентацій PowerPoint; та відеофільмів. Практичні заняття передбачають проведення дослідів, експериментів, дискусій, бесід, ситуаційного аналізу, аналізу конкретних ситуацій. В рамках самостійної роботи використовуються репродуктивні та проблемно-пошукові, евристичні та дослідницькі методи навчання здобувачів відповідно до типу та складності завдання.</p>
<p>Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p>Для успішного опанувати навчальну дисципліну необхідно бути активними під час обговорень теоретичних питань, тестувань, презентацій результатів самостійних робіт, практичних завдань, аналізу педагогічних ситуацій, захисту практичних робіт. Поради для успішного навчання. Вчитися - нелегка праця. Щодня доводиться відвідувати заняття, запам'ятовувати величезну кількість нової інформації, вести конспекти, відповідати на питання викладачів і писати контрольні роботи. А вдома навалюються домашні завдання, величезні параграфи маса письмових завдань, практичні, лабораторні, реферати... 1. Правильно постав задачу! Не думай, як змусити себе вчитися, а думай, як почати добре вчитися. Не примушуй себе (підсвідомість буде чинити опір насильству), а плануй! Постав мету отримати в семестрі по предмету "Х" на бал більше, ніж зараз, і підсвідомість тут же знайде шляхи вирішення цього завдання. 2. Знайди мотив (причину, стимул) вчитися добре. Мотивація може бути різною: найчастіше це якась перспектива (приз). Вона може бути близькою (Після вдало складених іспитів я поїду в табір) або довгострокової (Ось вивчусь і стану президентом!). Мотивація у кожного своя. 3. Облаштуй робоче місце. Банально, але факт. Можливо, лежачи на дивані з планшетом приємніше займатися, але доведено, що в лежачому положенні людина розуміє і</p>

	<p>запам'ятовує гірше і повільніше, це пов'язано з фізіологією.</p> <p>4. Зміни стиль одягу. Природно, одяг сам по собі не може змусити вчитися, але стиль може. Одягни на себе стиль хорошого учня акуратно і строго. Спробуй, і ти відчуєш зміни як з боку оточуючих, так і всередині себе.</p> <p>5. Перетвори нудне в творче! Наприклад, скористайся методом асоціативних карт. Це стосується ведення конспекту: записуй лекцію або текст підручника не суцільним текстом, а використовуй кольорові ручки, маркери, цитати, таблиці, схеми і замальовки. Тим самим ти перетвориш нудну лекцію в захоплююче заняття, легше запам'ятаєш інформацію і розвинеш своє креативне мислення. Використовуй метод асоціацій при запам'ятовуванні, сприймаючи текст не буквально, а через аналогії.</p> <p>6. Заохочуй себе за успіхи.</p> <p>7. Найважче почати. Лінь не дає зробити перший крок. Іноді завдання займає всього 15 хвилин, але ти знаходиш купу відмовок, щоб його не починати. Зрозумій, поки ти відтягуватимеш час початку роботи, ти посилаєш в мозок негативні емоції. В результаті, крім втрати часу, отримуєш поганий настрій, а завдання все одно доведеться виконувати</p> <p>8. Вчися добре з першого дня! На підйомі новизни після відпочинку з'явиться режим і звичка, які допоможуть надалі.</p> <p>9. Роби більше в університеті, щоб менше робити вдома.</p> <p>10. Влаштуй змагання з друзями. Можна навіть посперечатися.</p> <p>11. Плануй свій день. Чітко розділяй час на навчання і на відпочинок.</p> <p>12. Розвивай силу волі. Вона стане в нагоді не тільки в навчанні.</p>
<p style="text-align: center;">Оцінювання</p>	<p>Для успішного складання навчальної дисципліни здобувач повинен:</p> <p>1). Набрати достатню кількість балів відповідно до вимог поточного контролю:</p> <p>а) під час лекційних занять здобувач може отримати 1 бал за кожну лекцію. Оцінювання залежить від роботи здобувача на лекції. Загальна максимальна сума балів за лекції дорівнює 7 балам;</p> <p>б) під час практичного заняття здобувач може набрати бали в залежності від виду, складності завдань та якості їх виконання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • опитування або тестування оцінюється до 5 балів; • усне опитування на практичному занятті оцінюється до 5 балів; • виконання практичного завдання під час практичного заняття оцінюється до 5 балів (загальна оцінка практичної роботи до 10 балів). <p>Загальна максимальна сума балів за практичні заняття –60 балів.</p> <p>в) за результатами виконання завдань самостійної роботи здобувач може отримати до 4 балів за кожний тип роботи. Оцінювання залежить від якості виконаної роботи й рівня сформованості навчальної автономії здобувача. Загальна максимальна сума балів за самостійну роботу – 40 балів.</p> <p>З детальним розподілом балів за кожною окремою темою можна ознайомитись на освітній платформі Moodle за лінком:</p>

	<p>http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1205</p> <p>2). Формою підсумкового контролю є залік.</p> <p>Якщо здобувач за результатами поточного контролю набрав 60 балів і вище, то він може:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ бути звільненим від складання екзамену й отримати 60-80 балів автоматично ❖ бути звільненим від екзамену й отримати 81-100 балів автоматично, (за умови відсутності пропусків з усіх навчальних дисциплін семестру без поважних причин + надання в деканат виконаних самостійних робіт з навчальної дисципліни) ❖ бути допущеним до складання екзамену (у разі бажання підвищити результат поточного контролю) <p>Екзамен складається з трьох теоретичних питань</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Порядок повторного проходження контрольних заходів і ліквідації академічної заборгованості врегульовано «Положенням про контрольні заходи в ДВНЗ «ДДПУ» (http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf) ❖ Політика щодо відвідування занять: відсутність здобувача з неповажної причини під час перебігу заняття є неприпустимою. Якщо здобувач за певних обставин (лікарняний, академічна мобільність, відпустка тощо) пропустив заняття, він може виконати поточні контрольні заходи з іншою академічною групою або під час встановлених консультаційних годин за попередньою домовленістю з викладачем. На заняттях здобувачі можуть використовувати мобільні телефони або ноутбуки, але, безпосередньо, з навчальною метою – для вивчення дисципліни. ❖ Політика щодо академічної доброчесності: індивідуальні завдання перевіряються на наявність плагіату методом експертної оцінки та за допомогою on-line сервісу Unichек. Очікується, що кожний здобувач виконує завдання свідомо та самостійно й несе відповідальність за збереження, резервне копіювання виконаних завдань. Здобувач, у роботі якого було виявлено факт порушення академічної доброчесності, отримує за завдання 0 балів. З «Положенням про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДВНЗ “ДДПУ”» можна ознайомитись на лінком: http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf.
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Унікальність та цінність навчальної дисципліни «Екологія людини та тварин» полягає у можливості зрозуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування. Формується вміння розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням інноваційних підходів, виявляти фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття, демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення, уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології, уміти обирати</p>

оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних.
--

Доцент кафедри ФТФВіБ _____ _____ І.В. Кушакова

Доцент кафедри ФТФВіБ _____ _____ І.Ю. Курільченко